

15 вересня Уряд вніс до Верховної Ради проект Державного бюджету на наступний рік. Уряд чітко визначив 10 сфер, які отримають пріоритетну увагу та фінансування - обороноздатність, соціальні стандарти, освіта, охорона здоров'я, дипломатія, АПК, створення Дорожнього фонду, енергоефективність, культура і децентралізація. Експертне середовище вже назвало цей бюджет реалістичним, таким, у якому економіка зможе забезпечити заплановані надходження. Більш того, проект Бюджету-2017 передбачає підвищення соціальних стандартів та стимулювання економічного розвитку країни. Однак перед прийняттям Верховною Радою України головного фінансового документу країни на наступний рік активно поширюються міфи щодо бюджету. Ми пропонуємо розглянути 5 головних міфів про бюджет з їх обґрунтованим спростуванням.

Міф № 1. Зміни в бюджетному законодавстві призведуть до зменшення надходжень місцевих бюджетів. Надходження місцевих бюджетів значно збільшуються. Громади отримують потужний інструмент для власного розвитку. Першим кроком реформи з децентралізації стала передача на місця фінансових інструментів, що значно збільшило доходи громад. Завдяки децентралізації місцеві бюджети зросли на 44 млрд грн (50%) порівняно з минулим роком і в наступному році передбачається їх зростання ще на понад 30 млрд грн. Крім того, значно збільшуються обсяги освітньої та медичної субвенцій на 2017 рік, що дасть збільшення надходжень по ПДФО. Окрім збільшення обсягів субвенцій місцеві бюджети отримають додаткові надходження від підвищення мінімальної заробітної плати у вигляді сплати ПДФО та єдиного податку. Для прикладу, за приблизними оцінками для м. Львова обсяг освітньої субвенції збільшено на 31,5% (на 185,8 млн грн). Зростання надходжень від сплати єдиного податку заплановано на 29 млн грн. У свою чергу, внаслідок зростання мінімальної заробітної плати місто має можливість залучити 250 млн грн додаткових ресурсів від усіх категорій платників податків. Передбачається, що бюджет міста Львова може отримати додатково ПДФО – 100 млн грн у м. Запоріжжя середня заробітна плата в бюджетній сфері може зрости на 1700 грн, або 56,6% (2016 – 3000 грн., 2017 – 4700 грн.), а відповідні надходження ПДФО можуть зрости на 26,3%, або 440 млн грн. Так, по місту Запоріжжя зростання надходжень від сплати єдиного податку очікується на 18,4%, або на 56 млн грн. Завдяки зростанню мінімальної заробітної плати місто може залучити до 240 млн грн додаткових ресурсів від усіх категорій платників податків. І це без врахування обсягів перевиконання надходжень місцевих бюджетів. Так, за даними Мінфіну, приріст надходжень загального фонду місцевих бюджетів лише за 11 місяців 2016 року у порівнянні з 2015 склав 49,6%

(43,7 млрд грн). Враховуючи обсяги залишків на депозитних рахунках громад, які на 01.01.2017 року будуть зараховані до місцевих бюджетів і можуть використовуватись на потреби споживання та розвитку, а це 11,4 млрд грн по всій країні, говорити про скорочення бюджетів розвитку просто недоречно. Для прикладу, залишки на депозитних рахунках Запоріжжя складають 724 млн грн, Харків – 520 млн грн, Львів – 496,9 млн грн, Миколаїв – 300 млн грн, Біла Церква – 100 млн грн. Крім того, залишки невикористаних коштів на казначейських рахунках складають 57,1 млрд грн станом на 01.12.2016 року.

Міф □ 2. Проект бюджету-2017 передбачає передачу на фінансування місцевих бюджетів оплати комунальних послуг і енергоносіїв закладів охорони здоров'я та освіти. Критики стверджують, що це стане непомірним тягарем для місцевих бюджетів і призведе до закриття лікарень та шкіл. Першим кроком реформи з децентралізації стала передача на місця фінансових інструментів, що значно збільшило доходи громад. Завдяки децентралізації місцеві бюджети зросли на 44 млрд грн (50%) порівняно з минулим роком і в наступному році передбачається їх зростання ще на понад 30 млрд грн. Окрім того, у 2017 році місцеві бюджети отримають додаткову дотацію з державного бюджету на фінансування переданих видатків в розмірі 14,9 млрд грн. Отже, кошти на утримання закладів охорони здоров'я та освіти на місцевому рівні є. Фінансування зарплат медикам та вчителям відбуватиметься, як і раніше, з державного бюджету. Оплата комунальних послуг медичних та освітніх закладів з місцевих скарбниць стимулюватиме відповідальне ставлення на місцях до економії споживання енергоресурсів, впровадження енергоефективних технологій та активну участь у програмах з енергоефективності. Саме на місцевому рівні будуть вирішувати, що краще: провести модернізацію та утеплення поліклінік і шкіл, чи й далі обігрівати за рахунок платників податків повітря на вулиці. З наступного року розпочинається реформа фінансування системи охорони здоров'я, що сприятиме більш ефективному використанню бюджетних коштів на медицину. Гроші ходитимуть за пацієнтом, тобто фінансуватимуться не стіни і ліжка поліклінік та лікарень, а надання медичної допомоги конкретній людині. Медичні заклади будуть зацікавлені в підвищенні якості своїх послуг, залученні до роботи найкращих фахівців, адже їх фінансування напряму залежатиме від кількості пацієнтів та їх задоволеності рівнем обслуговування.

Міф □ 3. Через появу нових витрат місцева влада змушена буде спустошувати бюджети розвитку. Бюджети розвитку громад не можуть бути використані поза цільовим

призначенням. Зміни до Бюджетного та Податкового кодексів не передбачають вилучення джерел доходів, з яких формуються бюджети розвитку. В Бюджетному кодексі не передбачено механізму передачі коштів із бюджету розвитку до загального фонду. Більш того, говорити про скорочення цільових програм з бюджетів розвитку, як мінімум, некоректно. Для прикладу розглянемо бюджет розвитку м. Запоріжжя. У проекті міського бюджету на 2017 рік заплановано 1,6 млрд грн видатків. Також передбачено 32 млн грн видатків на ремонт будинків ОСББ. На будівництво, ремонт, утримання доріг передбачено 466,6 млн грн – у два рази більше, ніж у 2016 році. Видатки на капітальний ремонт житлового фонду в порівнянні з 2016 роком зростають на 65,9%. На розвиток міжнародного аеропорту закладено 253,1 млн грн. Крім того, держава планує виділити 250 млн грн. для м. Запоріжжя на будівництво мостового переходу.

Міф □ 4. Підвищення МЗП спровокує скорочення у державному секторі Уряд не тільки запропонував підвищити мінімальну заробітну плату до 3200 грн на місяць, але й передбачив у бюджеті фінансування цієї ініціативи. Для забезпечення збільшення розміру мінімальної зарплати заплановані додаткові видатки в обсязі близько 28,3 млрд грн. Зокрема, освітню субвенцію порівняно з проектом Бюджету - 2017, ухваленим у першому читанні, збільшено майже на 10,7 млрд грн до 52,59 млрд грн. Медичну субвенцію збільшено на 8,9 млрд грн до 55,74 млрд грн. Крім того, після підвищення МЗП у місцевих бюджетах з'явиться додатковий ресурс для підприємств і закладів завдяки зростанню надходжень від податку на доходи фізичних осіб. Нагадаємо, 60% (у Києві 40%) цього податку за чинними правилами залишається на місцях. Надходження від податку на доходи фізичних осіб (порівняно з обсягом надходжень, закладених у проекті бюджету, ухваленому у першому читанні) мають зрости на 10,6 %.

Міф □ 5. Проектом бюджету - 2017 передбачено скасування стипендій. Замість того, щоб навчатися, студенти змушені будуть працювати, аби якось вижити Уряд не скасовує стипендії. Більше того, стипендіальний фонд, передбачений проектом Бюджету на 2017 рік, збільшено на 576 млн грн. Його обсяг становитиме понад 5,8 млрд грн. Ця сума більша, ніж та, що виділена в бюджеті 2016 року на функціонування Служби безпеки України (понад 5,7 млрд грн). Максимальна академічна стипендія становитиме 1600 грн . Зміниться лише модель виплат стипендій. Вона стане рейтинговою. Студенти отримають стимул навчатися краще, брати активну участь у житті «вишу». Підставою для отримання стипендії стане рейтинг студента. 90% загального критерію в рейтингу – це середній бал, що отримує студент, склавши сесію. 10% критеріїв визначатимуть Вчена рада і студентське самоврядування ВНЗ. Серед цих критеріїв можуть бути написання наукових статей, участь у наукових конференціях, студентських наукових олімпіадах або ж у спортивних змаганнях, культурном у житті ВНЗ.